

VENDIM
Nr.31, datë 30.4.2008

**PËR MIRATIMIN E RREGULLORES “PËR ADMINISTRIMIN E RREZIKUT NGA
EKSPOZIMET E MËDHA TË BANKAVE”**

Në bazë dhe për zbatim të nenit 12 shkronja “a” dhe të nenit 43 shkronja “c” të ligjit nr.8269, datë 23.12.1997 “Për Bankën e Shqipërisë”, i ndryshuar, nenit 57 pika 2, nenit 58, shkronjat “b” dhe “c”, neneve 60, 62, 63, 64, 65 dhe 131 të ligjit nr.9662, datë 18.12.2006 “Për bankat në Republikën e Shqipërisë”, me propozimin e Departamentit të Mbikëqyrjes, Këshilli Mbikëqyrës i Bankës së Shqipërisë,

VENDOSI:

1. Miratimin e rregullore “Për administrimin e rrezikut nga ekspozimet e mëdha të bankave”, sipas tekstit bashkëlidhur këtij vendimi.
 2. Ngarkohen bankat e licencuara nga Banka e Shqipërisë me zbatimin e këtij vendimi.
 3. Ngarkohet Departamenti i Mbikëqyrjes në Bankën e Shqipërisë për ndjekjen e zbatimit të këtij vendimi.
 4. Ngarkohet Departamenti i Marrëdhënieve me Jashtë, Integritetit Europian dhe Komunikimit për publikimin e kësaj rregulloreje në Buletinin Zyrtar të Bankës së Shqipërisë dhe në Fletoren Zyrtare të Republikës së Shqipërisë.
 5. Me hyrjen në fuqi të këtij vendimi shfuqizohen vendimet e mëposhtme:
 - a) vendimi nr.78, datë 7.7.99 i Këshillit Mbikëqyrës “Për miratimin e rregullore “Për kontrollin e rreziqeve të mëdha””, i ndryshuar me vendimet nr.119, datë 1.12.1999 dhe nr. 92, datë 5.12.2001 të Këshillit Mbikëqyrës;
 - b) vendimi nr.100, datë 10.12.2003 i Këshillit Mbikëqyrës “Për miratimin e rregullore “Për marrëdhëniet e bankës me personat e lidhur me të””.
- Ky vendim hyn në fuqi 15 ditë pas botimit në Fletoren Zyrtare të Republikës së Shqipërisë.

KRYETARI
Ardian Fullani

RREGULLORE
PËR ADMINISTRIMIN E RREZIKUT NGA EKSPOZIMET E MËDHA TË BANKAVE

KREU I
DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

Neni 1
Objekti

Objekti i kësaj rregulloreje është përcaktimi i rregullave dhe kriterëve për llogaritjen, mbikëqyrjen dhe raportimin e ekspozimeve të mëdha të bankës ndaj një personi/klienti ose grupi personash/klientësh të lidhur ndërmjet tyre ose me bankën, për qëllim të administrimit të rrezikut që rrjedh nga ekspozimi i përqendruar ndaj tyre.

Neni 2
Subjektet

Subjekte të kësaj rregulloreje janë bankat e licencuara nga Banka e Shqipërisë për të ushtruar veprimtari bankare dhe financiare në Republikën e Shqipërisë.

Neni 3

Baza juridike

Kjo rregullore hartohet në bazë dhe për zbatim:

a) të nenit 12 shkronja “a” dhe nenit 43 shkronja “c” të ligjit nr.8269, datë 23.12.1997 “Për Bankën e Shqipërisë”, i ndryshuar; dhe

b) të nenit 57 pika 2, të nenit 58, shkronjat “b” dhe “c”, neneve 60, 62, 63, 64, 65 dhe 131 të ligjit nr.9662, datë 18.12.2006 “Për bankat në Republikën e Shqipërisë”.

Neni 4

Përkufizime

1. Termat e përdorura në këtë rregullore kanë të njëjtin kuptim me termat e përkufizuar në nenin 4 të ligjit nr. 9662, datë 18.12.2006 “Për bankat në Republikën e Shqipërisë”.

2. Përveç sa parashikohet në pikën 1 të këtij neni, për qëllime të zbatimit të kësaj rregulloreje, termat e mëposhtëm kanë këtë kuptim:

a) “Kolateral” është secili nga mjetet e posaçme të përcaktuara në nenin 5 të kësaj rregulloreje, të vendosura si garanci për të siguruar ekzekutimin e detyrimeve të kontratës së kredisë apo përmbushjen e çdo detyrimi tjetër të tij ndaj bankës.

b) “Garanci shtetërore e huasë” janë garancitë e përcaktuara në nenin 3 të ligjit nr.9665, datë 18.12.2006 “Për huamarrjen shtetërore, borxhin shtetëror dhe garancitë shtetërore të huasë në Republikën e Shqipërisë”.

Neni 5

Llojet e kolateralit

Për qëllime të zbatimit të kësaj rregulloreje, do të konsiderohen si kolateral:

a) depozita/t monetare pranë vetë bankës;

b) titujt (letrat me vlerë) e emetuar nga Qeveria e Republikës së Shqipërisë ose nga Banka e Shqipërisë;

c) garancitë shtetërore të huasë të Qeverisë Shqiptare, të evidentuara nëpërmjet një dokumenti zyrtar të Ministrisë së Financave ose nga çdo marrëveshje tjetër garancie, e nënshkruar në emër dhe për llogari të Këshillit të Ministrave të Republikës së Shqipërisë;

d) titujt (letrat me vlerë) e emetuar ose të garantuar në mënyrë të pakushtëzuar nga:

i) qeveritë qendrore dhe bankat qendrore të vendeve anëtare të Bashkimit European dhe/ose të OECD;

ii) administrata lokale dhe rajonale e vendeve anëtare të Bashkimit European;

iii) strukturat dhe institucionet e Bashkimit European që gëzojnë ligjërisht të drejtën për të emetuar tituj;

e) certifikatat e depozitave të emetuara nga vetë banka ose nga një bankë e kontrolluar nga banka në fjalë;

f) garancitë e drejtpërdrejta dhe të pakushtëzuara, të lëshuara nga institucionet financiare ndërkombëtare (sipas pikës I të aneksit nr.3 bashkëngjitur dhe pjesë përbërëse e kësaj rregulloreje), si edhe nga institucione të njohura dhe të specializuara në emetimin e garancive për vende të ndryshme, veçanërisht në lidhje me sigurimin e tregtisë së jashtme.

KREU II

LLOGARITJA E EKSPOZIMIT TË MADH

Neni 6

Metoda e llogaritjes së ekspozimit

1. Ekspozimi i bankës ndaj një personi, grupi personash të lidhur ose një pale të tretë, llogaritet sipas përcaktimeve të nenit 62 të ligjit “Për bankat në Republikën e Shqipërisë”.

2. Në ekspozimin e bankës ndaj një personi ose grupi personash të lidhur, të llogaritur sipas pikës 1 të këtij neni, zbritet vlera e kolateralit ose kolateraleve të përcaktuara sipas nenit 5 të kësaj rregulloreje dhe të vendosur/a për të siguruar detyrimet/prendimet e këtij personi ose grupi personash të lidhur ndaj bankës.

Neni 7

Kufizimet maksimale të lejueshme të ekspozimit të madh

1. Ekspozimi i bankës ndaj një personi ose grupi personash të lidhur mes tyre ose me bankën, konsiderohet i madh kur vlera e tij është e barabartë ose më e madhe se 10 për qind e kapitalit rregullator të saj. Kapitali rregullator llogaritet sipas metodologjisë së përshkruar me akt nënligjor nga Banka e Shqipërisë.

2. Banka respekton në çdo kohë kufizimet maksimale të lejueshme të ekspozimit të madh, të përcaktuara në nenin 64 si dhe kufizimet në lidhje me dhënien e kredive të përcaktuara sipas nenit 131 të ligjit “Për bankat në Republikën e Shqipërisë”.

3. Këshilli drejtues i bankës përcakton rregulla të veçanta, në lidhje me dhënien e kredive personave me një marrëdhënie të veçantë me bankën, për monitorimin dhe kontrollin e rrezikut të tyre, në përputhje me nenin 63 pika 3 dhe nenin 65 të ligjit “Për bankat në Republikën e Shqipërisë”.

4. Këshilli drejtues miraton kreditë për personat me një marrëdhënie të veçantë me bankën. Në rast se për këto kredi përdoret si kolateral pasuri e paluajtshme, vlera e tij nuk do të jetë më e vogël se 140 për qind e vlerës së kredisë së akorduar. Në qoftë se këto kredi nuk janë plotësisht të kolateralizuara ose të garantuara, pjesa e pakolateralizuar do t'i zbritet kapitalit rregullator të bankës.

5. Administratorët e bankës, sipas politikave dhe procedurave të vetë bankës për personelin (stafin) e saj lidhur me procesin e kreditimit, nuk mund të përfitojnë kredi që tejkalojnë shumën 8.000,000 lekë ose kundërvleftën e saj në monedhë të huaj.

Neni 8

Respektimi i kufizimeve maksimale të lejueshme të ekspozimeve të mëdha

Për qëllime të llogaritjes, raportimit dhe respektimit të kufizimeve maksimale të lejueshme të ekspozimeve të mëdha, të përcaktuara sipas nenit 7 të kësaj rregulloreje, në ekspozimin e bankës ndaj një personi/klienti ose grupi personash/klientësh të lidhur:

a) Nuk përfshihen:

i) pagesat në proces, për transaksionet e këmbimeve valutore ose të shitblerjes së letrave me vlerë, deri në ekzekutimin e tyre;

ii) zërat e aktivitetit të bilancit dhe zërat jashtë bilancit, që janë elemente zbritëse të kapitalit rregullator;

iii) të drejtat ndaj Bankës së Shqipërisë dhe ndaj Qeverisë Shqiptare kur këto shprehen në monedhën kombëtare;

iv) të drejtat ndaj Bankës së Shqipërisë, të cilat janë të garantuara plotësisht prej saj në valutë;

v) të drejtat ndaj bankave qendrore dhe qeverive qendrore të vendeve të zonës së OECD-së, shprehimisht të garantuara prej tyre dhe nga institucionet ndërkombëtare (sipas nenit 5

shkronja “f” të kësaj rregulloreje);

vi) të drejtat ndaj bankave qendrore dhe qeverive qendrore të vendeve të OECD-së, të nënshkruara, të garantuara, të financuara në monedhën e vendit huamarrës;

vii) të drejtat ndaj një debitori të vendeve që nuk bëjnë pjesë në OECD, shprehimisht të garantuara nga bankat qendrore dhe nga qeveritë qendrore të këtyre vendeve, të nënshkruara, të garantuara, të financuara në monedhën e tyre kombëtare;

viii) të drejtat ndaj Bashkimit Europian ose institucioneve të tij, të cilat janë të garantuara shprehimisht prej Bashkimit Europian ose institucioneve të tij;

ix) të drejtat ndaj bankave shumëpalëshe (multilaterale) të zhvillimit, sipas pikës II të aneksit nr.3, bashkëlidhur dhe pjesë përbërëse të kësaj rregulloreje, kur këto plotësojnë kriteret e mëposhtme:

- kanë vlerësime afatgjata të cilësisë së lartë nga agjencitë e klasifikimit të rrezikut (domethënë shumica e vlerësimeve të jashtme të jetë AAA);

- struktura aksionare përfshin në një masë të rëndësishme qeveri qendrore me vlerësime afatgjata AA- ose më të larta;

- ose shumica e fondeve (*fund-raising*) të saj jepen në formën e kapitalit të paguar dhe ekziston një levë financiare e vogël ose nuk ekziston një e tillë;

- mbështetja e fortë aksionare pasqyrohet në vlerën e kapitalit të paguar, të kontribuar nga aksionarët ose vlera e kapitalit të saj mund të përdoret, nëse kërkohet, për të shlyer pasivet e saj;

- evidentohen kontribute të vazhdueshme të kapitalit dhe pjesëmarrje të reja nga aksionarë - qeveri qendrore;

- nivel të mjaftueshëm kapitali dhe likuiditeti (rast pas rasti është e nevojshme një metodë për vlerësimin e mjaftueshmërisë së kapitalit dhe likuiditetit); dhe

- kërkesa strikte statutore kredidhënieje dhe politika financiare konservatore, të cilat do të përfshijnë përveç, kushteve të tjera, një proces miratimi të strukturuar, sisteme të brendshme vlerësimi të kredisë (*creditworthiness*) dhe kufij të përqendrimit të rrezikut (për vendin, sektorët e ekonomisë, ekspozimet individuale dhe kategoritë e kredisë), miratim të ekspozimeve të mëdha nga këshilli ose një komitet i tij, grafik të fiksuar shlyerjeje, monitorim efektiv të përdorimit të procedurave, proces të rishikimit të statusit dhe vlerësim rigoroz të rrezikut dhe fondeve të provigjonimit për humbjet nga kredia;

x) angazhime për lehtësi në llogari të zbuluar të papërdorura, që kanë të bëjnë me huadhënien, me blerjen e letrave me vlerë, të pranimeve bankare me afat fillestar maturimi jo më shumë se një vit. Lehtësitë në llogari të zbuluar mund të anulohen në çdo kohë, pa kushte dhe pa paralajmërim;

xi) zëra të tjerë jashtë bilancit me rrezik të vogël, të klasifikuar nga vetë banka dhe të vlerësuar nga Departamenti i Mbikëqyrjes së Bankës së Shqipërisë;

b) Përfshihen në shuma të reduktuara me 20 për qind të ekspozimit:

i) të drejtat me afat deri në maturim jo më shumë se 1(një) vit ndaj bankave dhe institucioneve financiare që veprojnë në Republikën e Shqipërisë;

ii) të drejtat ndaj bankave shumëpalëshe (multilaterale) të zhvillimit (sipas aneksit nr.3 bashkëlidhur dhe pjesë përbërëse të kësaj rregulloreje);

iii) të drejtat ndaj bankave dhe institucioneve financiare që veprojnë në vendet e OECD-së dhe shprehimisht të garantuara prej tyre, me përjashtim të rastit kur këto të drejta, sipas rregullave në fuqi, përfshihen në kapitalin rregullator të tyre;

iv) të drejtat ndaj organeve të qeverisjes qendrore, rajonale dhe lokale, të vendeve të zonës OECD;

v) të drejtat me afat deri në maturim jo më shumë se 1 (një) vit ndaj bankave dhe institucioneve financiare të vendeve që nuk bëjnë pjesë në OECD ose të drejtat mbi 1 (një) vit, ose të garantuara shprehimisht nga bankat qendrore dhe nga qeveritë qendrore të vendeve që nuk bëjnë pjesë në OECD, me përjashtim të rastit kur këto të drejta sipas rregullave në fuqi përfshihen në kapitalin rregullator të tyre;

vi) angazhime për kredinë dokumentare, të dhënë ose të konfirmuar, me garancinë e mallrave korrespondues dhe operacione të tjera të ngjashme;

vii) zëra të tjerë jashtë bilancit me rrezik të moderuar, të klasifikuar nga vetë banka dhe të vlerësuar nga Departamenti i Mbikëqyrjes së Bankës së Shqipërisë.

c) përfshihen në shuma të reduktuara me 50 për qind të ekspozimit:

i) të drejtat që lindin nga kredia hipotekore dhe që kanë si objekt blerjen e një prone rezidenciale (shtëpi, apartament), blerësi i të cilës është kredimarrësi. si dhe janë të kolateralizuara në mënyrë të plotë me anë të një hipoteke mbi një pronë rezidenciale, e cila është në pronësi të kredimarrësit dhe është në përdorim ose jepet me qira prej tij;

ii) operacionet e qirasë financiare të aktiveve të qëndrueshme të trupëzuara;

iii) angazhime për të paguar kredinë dokumentare, të dhënë ose të konfirmuar, pa garancinë e mallrave korrespondues;

iv) garancitë për finalizim të mirë të operacionit dhe angazhimet doganore dhe fiskale, me kusht që të mos përbëjë zëvendësim të dhënësit fillestar të kredisë;

v) angazhimet për të marrë aktivet e dhëna për sa kohë mbajtësi i tyre ka një mundësi rishitjeje;

vi) angazhime për çelje letërkredie;

vii) angazhime për lehtësi në llogari të zbuluara të papërdorura, që kanë të bëjnë me huadhënien, me blerjen e letrave me vlerë, të pranimeve bankare me afat fillestar maturimi më shumë se 1 (një) vit. Lehtësitë në llogari të zbuluara janë të konfirmuara dhe të pakthyeshme;

viii) angazhime për lehtësi në emetimin e letrave me vlerë;

ix) zëra të tjerë jashtë bilancit me rrezik të mesëm, të klasifikuar nga vetë banka dhe të vlerësuar nga Departamenti i Mbikëqyrjes së Bankës së Shqipërisë;

d) Përfshihen në shuma të reduktuara marrëdhëniet (të drejtat) që përfaqësojnë kontrata financiare me afat, lidhur me normat e interesit dhe kurset e këmbimit, respektivisht sipas tabelës së mëposhtme:

Kontrata financiare me afat maturimi	Lidhur me normat e interesit	Lidhur me kurset e këmbimit
< 1 vit	0.5 për qind	2 për qind
1 deri 2 vjet	1 për qind	5 për qind
për çdo vit shtesë për afat > 2 vjet	1 për qind	3 për qind

KREU III MBIKËQYRJA DHE RAPORTIMI

Neni 9

Kërkesat monitoruese dhe mbikëqyrëse

1. Bankat miratojnë dhe zbatojnë procedura dhe mekanizma të kontrollit të brendshëm, që garantojnë identifikimin, regjistrimin dhe monitorimin në mënyrë të vazhdueshme të ekspozimeve të mëdha dhe të ndryshimit të vlerës së tyre.

2. Bankat detyrohen të raportojnë menjëherë në Bankën e Shqipërisë për çdo rast të ekspozimit të madh dhe/ose të tejkalimit të kufizimeve maksimale të lejueshme të ekspozimeve të mëdha, sipas përcaktimeve të neneve 7 dhe 8 të kësaj rregulloreje. Banka e Shqipërisë përcakton dhe njofton bankën për kohën dhe masat e nevojshme, me qëllim rivendosjen e ekspozimeve brenda kufizimeve maksimale të lejueshme.

3. Kuadri i përgjithshëm i procedurave administrative dhe kontabël, si dhe i sistemeve të informacionit në lidhje me identifikimin, regjistrimin dhe monitorimin e marrëdhënieve dhe ekspozimeve të bankës ndaj personave të lidhur, është subjekt i inspektimit dhe vlerësimit të vazhdueshëm nga Banka e Shqipërisë.

Neni 10
Kërkesa raportuese

1. Banka plotëson dhe dorëzon në fund të çdo 3 (tre)-mujori në Departamentin e Mbikëqyrjes të Bankës së Shqipërisë dokumentacionin e mëposhtëm:

a) Formularët nr.1 dhe nr.2 për respektimin e kufizimeve maksimale të lejuara të ekspozimeve të mëdha, sipas aneksit nr.1 bashkëngjitur dhe pjesë përbërëse e kësaj rregulloreje; dhe

b) Formularin nr.3, për marrëdhëniet me personat e lidhur me të, sipas aneksit nr.2 bashkëngjitur dhe pjesë përbërëse e kësaj rregulloreje.

2. Grupi bankar raporton mbi baza të konsoliduara për ekspozimet maksimale të lejueshme dhe marrëdhëniet me personat e lidhur, çdo 6 (gjashtë)-mujor. Ky raportim kryhet sipas formularëve të përcaktuar në pikën 1 të këtij neni.

3. Banka e Shqipërisë, në çdo rast që e gjykon të arsyeshme, ka të drejtë të kërkojë dhe të urdhërojë ndryshime në përmbajtjen dhe në shpeshhtësinë e raportimit.

Neni 11
Masa parandaluese dhe ndëshkimore

Banka e Shqipërisë, kur konstaton mosrespektimin nga bankat të detyrimeve të kësaj rregulloreje, zbaton masat administrative, mbikëqyrëse, parandaluese dhe ndëshkimore të parashikuara në nenet 74 deri në 81 dhe në nenin 89 të ligjit “Për bankat në Republikën e Shqipërisë”.

KRYETARI I KËSHILLIT MBIKËQYRËS
Ardian Fullani

ANEKSI NR.1

FORMULARI I RAPORTIMIT NR.1

MATJA DHE KONTROLI I EKSPOZIMEVE MAKSIMALE (në mijë lekë) Emri i bankës.... Periudha raportuese Data e raportimit Përgatiti (emër, mbiemër, firmë) Drejtuesi (emër, mbiemër, firmë)
--

KAPITALI RREGULLATOR	SHUMAT
KAPITALI RREGULLATOR NË FILLIM TË PERIUDHËS :	
SHTESAT (+) / PAKËSIMET (-) GJATË PERIUDHËS :	
KAPITALI RREGULLATOR NË FUND TË PERIUDHËS :	
(20%) E KAPITALIT RREGULLATOR:	
(10%) E KAPITALIT RREGULLATOR:	
(700%) E KAPITALIT RREGULLATOR:	////////////////////

EKSPOZIMET E MËDHA			
Klienti/ personi dhe grup klientët e lidhur	Ekspozimet (1)	Garancitë/ kolateralet e zbritshme (G) (2)	Ekspozimet pas zbritjes së (G) (3)=(1) - (2)
Totali i ekspozim eve të mëdha			

FORMULARI I RAPORTIMIT NR.2

MATJA DHE KONTROLLI I EKSPOZIMEVE MAKSIMALE (në mijë lekë) Emri i bankës Periudha raportuese Data e raportimit Përgatiti (emër, mbiemër, firmë) Drejtuesi (emër, mbiemër, firmë)
--

KAPITALI RREGULLATOR	SHUMAT
KAPITALI RREGULLATOR NË FILLIM TË PERIUDHËS :	
SHTESAT (+) / PAKËSIMET (-) GJATË PERIUDHËS :	
KAPITALI RREGULLATOR NË FUND TË PERIUDHËS :	
(25%) E KAPITALIT RREGULLATOR :	
(10%) E KAPITALIT RREGULLATOR :	
	////////////////////

EKSPOZIMET PËR KLIENTËT/PERSONAT E LIDHUR ME BANKËN			
Klientë/ Persona të lidhur me bankën	Ekspozimet (1)	Garancitë/ kolateralet e zbritshme (G) (2)	Ekspozimet pas zbritjes së (G) (3)=(1) - (2)
a) sipas formularit 3			
b) sipas formularit 3			
.....			
n. sipas			

formularit 3			
Totali i veprimeve			
Totali i ekspozime ve të mëdha			

ANEKSI NR.2

FORMULARI NR.3
MARRËDHËNIET E BANKËS ME KLIENTËT/PERSONAT E LIDHUR ME BANKËN

Emri i bankës Periudha raportuese Data e raportimit Përgatiti (Emër, mbiemër, firmë) Drejtuesi (Emër, mbiemër, firmë)
--

Përbërja	Të drejtat	Detyrimet	Veprimet jashtë – bilancit (të dhëna)	Veprimet jashtë – bilancit (të marra)
	(1)	(2)	(3)	(4)
a) Individ: -----				
b) Person fizik: -----				
c) Person juridik : -----				
1. Veprimet me personin e lidhur (a+b+c)	////////	////////		
a) Individ: -----				
b) Person fizik: -----				
c) Person juridik: -----				
2. Veprimet me personin e lidhur (a+b+c)	////////	////////		
a) Individ: -----				
b) Person fizik: -----				

c) Person juridik:				

n) Veprimet me personin e lidhur (a+b+c)	////////	////////		
Totali i veprimeve me personat e lidhur (1+2+...+n)	////////	////////		

ANEKSI NR.3

I. Lista e institucioneve financiare ndërkombëtare:

- a) Komuniteti Europian (KE)
- b) Fondi Monetar Ndërkombëtar (FMN)
- c) Banka e Rregullimeve Ndërkombëtare (BIS).

II. Lista e bankave shumëpalëshe të zhvillimit:

- a) Banka Ndërkombëtare për Rindërtim dhe Zhvillim (IBRD - Grupi i Bankës Botërore)
- b) Shoqëria Financiare Ndërkombëtare (IFC – Grupi i Bankës Botërore)
- c) Banka Ndëramerikane e Zhvillimit (IADA)
- d) Banka Aziatike e Zhvillimit (ADB)
- e) Banka Afrikane e Zhvillimit (ADB)
- f) Banka për Zhvillim e Këshillit të Europës (CEDB)
- g) Banka Nordike e Investimit (NIB)
- h) Banka për Zhvillim e Karaibeve (CDB)
- i) Banka Europiane për Rindërtim dhe Zhvillim (EBRD)
- j) Banka Europiane e Investimeve (EIB)
- k) Fondi Europian i Investimeve (EIF)¹
- l) Agjencia Shumëpalëshe e Garantimit të Investimeve (MIGA – grupi i Bankës Botërore)
- m) Lehtësia Financiare Ndërkombëtare për Imunizim (IFFI)
- n) Banka Islamike e Zhvillimit (IDB)
- o) Shoqëria Ndëramerikane e Investimeve (IAIC)
- p) Banka e Detit të Zi për Tregti dhe Zhvillim (BSTDB)
- q) Banka e Amerikës Qendrore për Integrim Ekonomik (CABEI) ose
- r) Të tjera banka shumëpalëshe të zhvillimit.

¹ Të drejtat ndaj Fondit Evropian të Investimeve për pjesën e papaguar të kapitalit të nënshkruar të tij (Fondit) do të përfshihen gjithnjë me shuma të reduktura me 20 për qind të ekspozimit.